

MENJAVA KOŽNE PODLOGE IN VREČKE PRI UROSTOMI

1. Namen in cilji aktivnosti

- Telesna higiena (očistiti parastomalno kožo).
- Preprečiti odstopanje kožne podloge.
- Preprečiti vdor urina pod podlogo.
- Preprečiti vnetje parastomalne kože.
- Omogočiti dobro počutje pacienta.

Ključne besede: kožne podloge, urostoma, menjava

2. Aktivnost ZBN lahko izvede (skladno s kompetencami)

IZBN		Omejitve, pripombe
Bolničar negovalec	NE	
Tehnik zdravstvene nege	DA	
Tehnik zdravstvene nege / 38. člen ZZDej-K	DA	licenca za strokovno področje
Diplomirana medicinska sestra	DA	
Diplomirana babica	DA	
Študent zdravstvene nege	DA	pod nadzorom kliničnega mentorja
Študent babiške nege	DA	pod nadzorom kliničnega mentorja

Predviden čas za izvedbo aktivnosti	20 – 30 min
--	--------------------

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti	ena (1)
--	----------------

Skrbnik NP	 Sekcija medicinskih sester v enterostomalni terapiji
-------------------	---

3. Kratice uporabljene v protokolu

Dipl. m. s./ dipl. zn.	Diplomirana medicinska sestra / diplomirani zdravstvenik	ZZDej-K	Zakon o zdravstveni dejavnosti
TZN	Tehnik zdravstvene nege	ET	Enterostomalni terapevt/-ka
ZBN	Zdravstvena/babiška nega	NP	Nacionalni protokol
IZBN	Izvajalec zdravstvene/babiške nege	SACS™	Lestvica za ocenjevanje parastomalne kože in klasifikacijo lezij
DET	Lestvica za ocenjevanje parastomalne kože: (discolouration (D), erosion (E) and tissue overgrowth (T).		

4. Potrebni pripomočki

<ul style="list-style-type: none"> • Voziček ali tasa primerne velikosti. • Podloga za enkratno uporabo za zaščito postelje. • 10 - 15 čistih zložencev iz netkane gaze (10x10 cm). • 10 - 15 sterilnih zložencev iz netkane gaze (10 x 10 cm) v primeru ko so vstavljeni uretorni katetri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Šablona za izrez pravilne odprtine na podlogi oziroma prozorna folija ali polprepustni film z mrežo za izdelavo šablone. • Flomaster ali kemični svinčnik. • Škarje. • Ledvička.
---	---

Zbornica zdravstvene in babiške nege
Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana
Tel: 01 544 54 80
e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si

NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

MENJAVA KOŽNE PODLOGE IN VREČKE PRI UROSTOMI

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 03.08
Stran od strani:	2/7
Velja od:	1.10.2024
Uporaba najmanj do:	1.10.2029
Izdaja:	Verzija 1

- Tekoča pitna voda (36-37°C), vrč in umivalnik po potrebi.
- Sindet po potrebi.
- Sterilna fiziološka raztopina v primeru ko so vstavljeni uretorni katetri.
- Kožna podloga ustrezne velikosti.
- Vrečka z izpustom, ki ima vgrajeno antirefluksno valvulo in ustreza velikosti in vrsti kožne podloge.
- Dodatni pripomočki za nego stome (hidrokolooidna pasta za izravnavo gub,...).

- Vrečka za odpadke.
- Britvica za enkratno uporabo.
- Preiskovalne rokavice.
- Podloga za enkratno uporabo.
- Sterilne rokavice (dokler so prisotni uretorni katetri).
- Zaščitni predpasnik in maska po potrebi.
- Razkužilo za roke.
- Koš za odpadke: ločevanje odpadkov po standardu zdravstvene ustanove.

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>MENJAVA KOŽNE PODLOGE IN VREČKE PRI UROSTOMI</p>	Št. dokumenta/koda: UČE NP 03.08
		Stran od strani: 3/7
		Velja od: 1.10.2024
		Uporaba najmanj do: 1.10.2029
		Izdaja: Verzija 1

5. Potek/izvedba aktivnosti zdravstvene nege

		Opombe
1	Postopek izvajamo v za to namenjenem prostoru, kjer morajo biti zagotovljeni pogoji dela (zračenje, tekoča voda in zasebnost pacienta).	Preprečimo nastanek okužbe in poskrbimo za zasebnost pacienta.
2	Pregled dokumentacije in priprava negovalne dokumentacije.	Kontinuirana zdravstvena nega.
3	S čistimi rokami pripravimo potrebne pripomočke za delo in poskrbimo za primerno razsvetljavo.	Omogočimo nemoten potek dela.
4	Identifikacija pacienta, psihična priprava pacienta na postopek (razložimo postopek).	Pravilna identifikacija v skladu s protokolom (navodila zavoda). Zagotovimo si pacientovo privolitev, zaupanje in sodelovanje.
5.	Razkužimo roke.	Preprečimo prenos mikroorganizmov.
6.	Fizična priprava pacienta: namestimo ga v ustrezen položaj, odkrije se le najnujnejši del telesa. Bolniško posteljo zaščitimo s podlogo za enkratno uporabo.	Skušamo zagotoviti pacientovo zasebnost. Zaščitimo pacientovo okolico.
7.	Razkužimo roke. Natakemo preiskovalne rokavice.	Preprečimo prenos mikroorganizmov.
	Ureterna katetra, ki gresta iz sečevoda skozi odprtino urostome se namestita pri operaciji, da se prepreči striktura na mestu anastomoze. Če sta prisotna ureterna katetra je potrebno pri menjavi kožne podloge in vrečke uporabiti sterilno tehniko. Ureterna katetra običajno odstrani kirurg oz. z njegovim pooblastilom enterostomalni terapevt.	Ureterna katetra olajšata odvajanje urina iz ledvic, poveča pa se možnost okužbe, zato je potrebna sterilna tehnika. Paziti je potrebno, da med menjavo pripomočka ne izpadeta ureterna katetra.
8.	Vrečko z izpustom predhodno izpraznimo v merilno posodo in izmerimo vsebino.	Preprečimo razlitje urina in kontaminacijo okolice z izločkom. Z merjenjem količine urina zagotavljamo spremljanje diureze in bilance tekočin.
9.	Odstranimo rokavice, razkužimo roke in natakemo nove preiskovalne rokavice.	Preprečimo prenos mikroorganizmov.

MENJAVA KOŽNE PODLOGE IN VREČKE PRI UROSTOMI

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 03.08
Stran od strani:	4/7
Velja od:	1.10.2024
Uporaba najmanj do:	1.10.2029
Izdaja:	Verzija 1

10.	Nežno odstranimo nameščeni pripomoček od zgornjega roba kožne podloge proti spodnjemu (odmikamo kožo od kožne podloge), lahko se uporabi odstranjevalec lepila in ga odvržemo v plastično vrečko.	Čista in nepoškodovana parastomalna koža in stoma.
11.	Odstranimo rokavice, razkužimo roke in natakne nove preiskovalne rokavice.	
12.	Nežno umijemo parastomalno kožo in stomo s krožnimi potegi od zunaj proti sredini stome. Mila ne uporabljamo, po potrebi uporabimo sindet (sintetični detergent).	Preprečimo prenos urina in morebitne sluzi na čisti del kože. Agresivno čiščenje lahko povzroči krvavitev. Če s kože odstranjujete hidrokoloidno pasto za stomo, najprej uporabite suh zloženelec.
13.	Po potrebi obrijemo dlake v okolici stome (pred britjem zamenjamo preiskovalne rokavice).	Preprečimo bolečino pri naslednji menjavi kožne podloge in vnetje parastomalne kože.
14.	Parastomalno kožo dobro speremo in osušimo s suhimi zloženci.	Preprečimo draženje kože in zagotovimo dobro lepljivost kožne podloge.
15.	Odstranimo rokavice in razkužimo roke.	Preprečimo prenos mikroorganizmov.
16.	Ocenimo stomo – (barva, velikost, višina – <i>vdrta, edem, v nivoju kože, prolaps</i> ; izloček – <i>barva, konsistenca</i>)	Stoma mora biti rožnate do rdeče barve, dvignjena nad kožo in vlažna. Če so odstopanja je potrebno obvestiti ET.
	Ocenimo parastomalno kožo – rdečina, bolečina, srbež, erozija, maceracija, krvavitev, hipergranulacije, ... (orodje SACS, DET, ...)	Koža mora biti nepoškodovana, brez ran, izpuščajev ali drugih poškodb. Če so odstopanja je potrebno obvestiti ET.
17.	Določimo velikost stome in naredimo šablono oz. preverimo ustrezno velikost obstoječe.	Izrez kožne podloge mora ustrezati velikosti stome (odprtina mora biti 1 mm večja od velikosti stome. Pretesna odprtina lahko mehansko draži sluznico stome in jo poškoduje).
18.	Stomo pokrijemo z zložencem.	Okolico stome zaščitimo pred ponovnim zamazanjem.
19.	Izrežemo odprtino na kožni podlogi, ki mora ustrezati velikosti stome.	Preprečimo zatekanje urina na parastomalno kožo. Preprečimo poškodbo stome zaradi premajhne odprtine.
20.	Natakne preiskovalne rokavice.	Preprečimo prenos mikroorganizmov.
	Pripravimo kožo in namestimo dodatne pripomočke (obroček, pasta, puder, film), če je potrebno.	Dodatni pripomočki se uporabljajo za dobro zatesnitev, da preprečimo puščanje kožne podloge, ki bo onemogočala zatekanje izločka pod kožno podlogo in posledično draženje kože ob stomi.
21.	S kožne podloge odstranimo zaščitno folijo. Kožno podlogo nalepimo tako, da jo najprej rahlo pritiskamo tik ob stomi, da se dobro prilepi. Nato pritismo še ostali del podloge.	Omogočimo zanesljivo namestitev kožne podloge.

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>MENJAVA KOŽNE PODLOGE IN VREČKE PRI UROSTOMI</p>	Št. dokumenta/koda: UČE NP 03.08
		Stran od strani: 5/7
		Velja od: 1.10.2024
		Uporaba najmanj do: 1.10.2029
		Izdaja: Verzija 1

22.	Na kožno podlogo namestimo pripadajočo vrečko. Pri ležečem pacientu namestimo vrečko postrani, pri pacientu, ki hodi pa navzdol.	Zagotovimo nemoteno iztekanje in zbiranje izločka, glede na težnost in položaj pacienta.
23.	Preverimo, če kožna podloga in vrečka dobro tesnita.	Preprečimo iztekanje izločka na stiku kožne podloge in vrečke.
24.	Odstranimo rokavice in razkužimo roke.	Preprečimo prenos mikroorganizmov.
25.	Uredimo pacienta. Namestimo ga v ugoden položaj ali odpeljemo v bolniško sobo.	Zagotovimo urejenost in udobje pacienta.
26.	Umijemo in razkužimo roke.	Preprečimo prenos mikroorganizmov.
27.	Uredimo prostor in ga prezračimo.	
28.	Izveden poseg in opažanja zabeležimo v ustrezno negovalno dokumentacijo.	Zagotovimo varnost pacienta in kontinuirano zdravstveno nego.

Dokumentiranje:

Pri dokumentiranju upoštevajte navodila zavoda oz. uporabite predpisane obrazce, formularje.

Dokumentirati se mora videz stome in parastomalne kože, katere pripomočke smo uporabljali ter pacientovo sposobnost prenašanja postopka in njegovega sodelovanja.

6. Opombe, omejitve protokola:

Priporočila:

- Postopek menjave kožne podloge in vrečke izvajamo po metodi čiste tehnike. Dokler so prisotni uretarni katetri uporabljamo sterilno tehniko.
- Postopek izvaja ena oseba.
- Po operativnem posegu v operacijski sobi uporabimo sterilni set za oskrbo stome.
- V času hospitalizacije menjavamo kožno podlogo na 2-3 dni.
- Pri novo formiranih stomah uporabljamo prozorne vrečke, da stomo in izloček opazujemo.
- Vrečko menjamo vsak dan, praznimo jo, ko je napolnjena največ do polovice.
- Ponoči jo priklopimo na drenažno urinsko vrečko (2000 ml).
- Kožna podloga in vrečka morata biti enake velikosti istega proizvajalca.

7. Temeljna literatura:

Association of Stoma Care Nurses UK. (2016). ASCN Stoma Care National Clinical Guidelines. London: Association of Stoma Care Nurses UK. Retrieved from https://ascnuk.com/userfiles/pages/files/national_guidelines.pdf

Batas, R. (2016). Zdravstvena nega pacienta z urostomo, nefrostomo in citostomo na domu. In V. Vilar (ed.), Zbornik predavanj Šole enterostomalne terapije, 2015/2016. (pp. 425- 445). Ljubljana: Univerzitetni klinični center Ljubljana, Področje za zdravstveno nego in oskrbo.

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>MENJAVA KOŽNE PODLOGE IN VREČKE PRI UROSTOMI</p>	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 03.08
		Stran od strani:	6/7
		Velja od:	1.10.2024
		Uporaba najmanj do:	1.10.2029
		Izdaja:	Verzija 1

Coloplast. (2016). Ostomy Skin Tool Assessing peristomal skin and obtaining a DET score. Retrieved from https://www.coloplastprofessional.com.ar/globalassets/hcp/pdf-file/ostomy/det_skintool_editable.pdf

Convatec. (2010). The SACS™ instrument assessing and classifying peristomal skin lesions. Content Validated. Retrieved from <https://marketingworld.convatec.com/Api/PresentationMediaSource?applicationToken=dc038e44b0b0ee4d8616f7b6880b24551bfecf237645a04fb5b76ab792a36858&itEmlId=1a63cddf-4eba-4428-b6de-a32aaecec55f&contentLanguageId=en-GB&forceDownload=true>

Jelen, A. (2016). Zdravstvena nega pacienta z urostomo, nefrostomo in cistostomo. In V. Vilar (ed.), Zbornik predavanj Šole enterostomalne terapije, 2015/2016 (pp. 405-425). Ljubljana: Univerzitetni klinični center Ljubljana, Področje za zdravstveno nego in oskrbo.

Royal College of Nursing. (2019). SecuriCare Stoma Care Clinical Nursing Standards (8th edition). London: Royal College of Nursing. Retrieved from <https://www.securicaremedical.co.uk/media/2019-Stoma-Care-Clinical-Nursing-Standards.pdf>

WA Country Health Service (WACHS). (2019). WACHS Stoma Management Clinical Practice Standard. Retrieved from <https://www.wacountry.health.wa.gov.au/~/-/media/WACHS/Documents/About-us/Policies/Stoma-Management-Clinical-Practice-Standard.pdf?thn=0>

8. Podrobnejša in dodatna navodila - povezava z drugimi dokumenti (priloge k NP)

Številka priloge	Naziv dokumenta
UČE NP 03.08.01	Zdravstvena nega pacienta z izločalno stomo – priloga 1

9. Pregled zadnjih sprememb v dokumentu

Zap. št.	Sprememba v točki:	OPIS SPREMEMBE

10. Potrditev dokumenta

	organ	Številka sklepa	datum	Odgovorna oseba
I. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Delovna skupina za nacionalne protokole Zbornice- Zveza	26/2024	20.6.2024	Klavdija Ursini
II. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Upravni odbor Zbornice - Zveza	401/43	11.9.2024	Monika Ažman

Zbornica zdravstvene in babiške nege
Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana
Tel: 01 544 54 80
e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si

NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

MENJAVA KOŽNE PODLOGE IN VREČKE PRI UROSTOMI

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 03.08
Stran od strani:	7/7
Velja od:	1.10.2024
Uporaba najmanj do:	1.10.2029
Izdaja:	Verzija 1

	FUNKCIJA/ ORGAN	IME IN PRIIMEK
PRIPRAVIL:	Strokovnjaki Strokovne sekcije MS in ZT	Renata Batas, Anita Jelen, Dragica Jošar
PREGLEDALI:	Strokovne službe Zbornice – Zveze / PVK	Draga Štromajer
ODOBRIL:	Predsednica Zbornice – Zveze	Monika Ažman
SKRBNIK DOKUMENTA:	Predsednik/ca Strokovna sekcija MS in ZT	Renata Batas

Distribucija dokumenta: interna uporaba

objava na spletni strani

mapa strokovne sekcije

drugo: _____

Klas. znak 711

Original dokumenta se nahaja v IS. Vse natisnjene kopije se smatrajo kot informativne in ne podležejo sistemu sprememb.